

Parlament ogłosił patronów roku 2022

*W świecie intelektualnym i moralnym musi więc istnieć zasada autorytetu.
Autorytet może być różnie umiejscowiony, ale jest niezbędny.*

Alexis de Tocqueville

Parlament Rzeczypospolitej Polskiej wybrał kilka ważnych dla naszej historii postaci oraz jeden okres literacki jako idee, która ukształtowała kolejne pokolenia Polaków.

Patronami roku **2022** zostali wybrani:

Ignacy Łukasiewicz
Bruno Schulz
Maria Grzegorzewska,
Maria Konopnicka,
Józef Mackiewicz,
Wanda Rutkiewicz,
Józef Wybicki,
oraz **Polski Romantyzm.**

Rok 2022 będzie także **Rokiem Botaniki.**

Ignacy Łukasiewicz (1822–82) naukowiec, pionier przemysłu naftowego i działacz niepodległościowy. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim i na Uniwersytecie Wiedeńskim, gdzie uzyskał dyplom magistra farmacji. Wspólnie z Janem Zehem metodą frakcjonowanej destylacji uzyskał naftę oczyszczoną. W 1853 r. skonstruował pierwszą lampę naftową. W 1854 r. w Bóbrce koło Krosna założył pierwszą na świecie kopalnię ropy naftowej, a w 1857 r. otworzył rafinerię w Klęczanach koło Nowego Sącza. Wspierał finansowo powstanie styczniowe,

pomagał też popowstaniowym uchodźcom. Pod Krosnem założył nowoczesną rafinerię, zainicjował też powstanie kilku kopalni ropy naftowej w Beskidzie Dukielskim i Gorlickim. Utworzył Krajowe Towarzystwo Naftowe. Pod koniec życia został wybrany do Sejmu Galicyjskiego.

W uchwale ustanawiającej Ignacego Łukasiewicza patronem roku 2022 senatorowie przypominają, że w 2022 r. przypada 200. rocznica urodzin i 140. rocznica śmierci twórcy światowego przemysłu naftowego. „Należy On do zaszczytnego grona Polaków, których działalność odcisnęła wielki i pozytywny wpływ na rozwój naszej ojczyzny, jak również całego świata” – czytamy w uchwale. Senatorowie przypominają jego działalność jako twórcy przemysłu naftowego, który wyprzedził Amerykanów i Rumunów, oraz jego największy wynalazek – lampę naftową. Wspominają, że Ignacy Łukasiewicz doprowadził do rozwoju Podkarpacia i znacznej części polskich ziem pod zaborami. Przypominają również jego zaangażowanie w działalność niepodległościową – uwięzienie w okresie powstania krakowskiego, finansowe wspieranie powstania styczniowego, udzielanie schronienia i umożliwianie pracy jego uczestnikom. Senat zwraca uwagę, że na zapoczątkowanym przez Ignacego Łukasiewicza procesie destylacji ropy naftowej bazuje współcześnie wiele gałęzi przemysłu chemicznego, kosmetycznego i nowoczesnych technologii. Zdaniem senatorów jego dziedzictwo powinno być mocno i stale rozwijane oraz propagowane w Europie i na świecie. „Senat RP, szczególnie ze względu na wielkie i niezwykle zasługi Ignacego Łukasiewicza dla przemysłu i gospodarki Polski, a także Jego zaangażowanie w walkę o niepodległość Ojczyzny oraz dbałość o pracowników, ustanawia rok 2022 Rokiem Ignacego Łukasiewicza” – czytamy w uchwale.

Bruno Schulz (1892–1942) był wszechstronnym artystą – prozaikiem, grafikiem, malarzem, rysownikiem i krytykiem literackim. Studiował architekturę na Politechnice Lwowskiej, ale najpierw z powodu choroby, a potem – wybuchu I wojny światowej musiał przerwać studia. Na jego dorobek literacki składają się 2 tomy opowiadań –

„Sklepy cynamonowe” i „Sanatorium pod Klepsydrą”, kilka utworów niewłączonych do pierwodruków tych zbiorów, a także listy, wydane w „Księdze listów”, oraz „Szkice krytyczne” – recenzje utworów literackich, publikowane w prasie. W dziedzinie twórczości plastycznej zastąpił jako autor serii rycin „Xiega Bałwochwalcza”, a także rysunkowych ilustracji do pierwszej edycji „Ferdynand” Witolda Gombrowicza i do swoich opowiadań z „Sanatorium pod Klepsydrą”. Prawie całe swoje życie od urodzenia spędził w Drohobyczu, niewielkim miasteczku koło Lwowa, z wyjątkiem krótkiego pobytu w Wiedniu. Był pilnym obserwatorem swojego miasta, jego twórczość zarówno literacka, jak i plastyczna jest przesycona drohobyckimi realiami. W Drohobyczu też tragicznie zginął, zastrzelony na ulicy przez gestapowca.

W uchwale ustanawiającej Rok Brunona Schulza senatorowie przypominają, że w 2022 r. przypada 130. rocznica urodzin i 80. rocznica śmierci artysty. Zwracają uwagę, że jest on niewątpliwie jednym z najoryginalniejszych twórców polskiej kultury XX w., a jego utwory weszły do kanonu literatury światowej i są znane nawet w najodleglejszych kulturowo rejonach świata. Jak czytamy w uchwale, recepcja twórczości Brunona Schulza obejmuje nie tylko Polskę, Ukrainę czy Izrael, ale wiele innych krajów, gdyż jego opowiadania przełożono na ponad 45 języków, w tym ostatnio na: chiński, turecki, estoński, albański, grecki i wietnamski. Co roku powstają także liczne adaptacje teatralne opowiadań Brunona Schulza, dedykowane mu wystawy plastyczne czy koncerty i filmy. Senatorowie przypominają również, że Bruno Schulz przyjaźnił się z najwybitniejszymi polskimi pisarzami. „Jako człowiek o niezwykłej wyobraźni, inteligencji i kreatywności (...) z pewnością zasługuje na miano ambasadora polskiej kultury na świecie” – czytamy w uchwale.

Maria Grzegorzewska

Była twórcą pedagogiki specjalnej i jako pierwsza zakładała tego typu szkoły. Podkreślała, że „nie ma kaleki – jest człowiek”. Prowadziła kursy dla nauczycieli mających uczyć w szkołach specjalnych. W roku 2022 przypada setna rocznica utworzenia Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej, którego Grzegorzewska została dyrektorem.

„Maria Grzegorzewska podkreślała, że każdy ma punkt archimedesowy, dzięki któremu można odkryć moc w człowieku i ocalić pełnię jego człowieczeństwa. Wciąż aktualne jest jej przesłanie: Piękne słowa tylko szkodę przynoszą, jeśli nie są poparte czynem, choćby próbą działania. Ona sama była zwolenniczką idei łączenia teorii z praktyką, przenikania przeszłości w przyszłość. Jej dzieła stanowią inspirację dla kolejnych badaczy i twórców akademickiej pedagogiki specjalnej oraz praktyki edukacyjnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej” – zapisano w poselskim projekcie.

Maria Konopnicka

Uważana jest za jedną z najwybitniejszych pisarek w polskiej historii. W 2022 roku przypada 180. rocznica jej urodzin. Była autorką takich dzieł jak „Rota”, „Pan Balcer w Brazylii”, „Mendel Gdański”, „Nasza szkapka” czy powieści i wierszy dla dzieci, jak „O krasnoludkach i o sierotce Marysi” i „Na jagody”. „Za pomocą utworów protestowała przeciwko ustrojowi oraz niesprawiedliwości społecznej. Uczestniczyła w proteście przeciwko prześladowaniu dzieci polskich we Wrześni, akcji potępiającej represje władz pruskich. Walczyła o prawa kobiet, o pomoc dla więźniów politycznych i kryminalnych”. – czytamy w uzasadnieniu.

Józef Mackiewicz

W 2022 roku przypada 120. rocznica jego urodzin. W uzasadnieniu czytamy, że niezwykle ważna jest „wielkość jego dorobku wytrwale wspierającego ideę: niepodległości Polski, wolności i przyjaznego współistnienia narodów Europy Środkowo-Wschodniej i niezłomnego oporu przeciwko komunizmowi, oraz uniwersalne wartości jego prozy literackiej”. Józef Mackiewicz jest autorem bardzo dużej liczby prac. Są to m.in.: „Optymizm nie zastąpi nam Polski”, „Zbrodnia katyńska w świetle dokumentów”, „The Katyn Wood Murders” (wydana w Londynie).

Wanda Rutkiewicz

Rok 2022 to 30. rocznica śmierci wybitnej himalaistki. Była trzecią kobietą na świecie i pierwszym Polakiem w ogóle, który zdobył szczyt Mount Everest. Jako pierwsza kobieta w historii zdobyła szczyt K2.

„Na upamiętnienie zasługuje też działalność Wandy Rutkiewicz w opozycji demokratycznej. W latach 80. była członkinią zakładowego koła „Solidarności” w Instytucie Maszyn Matematycznych. Niektóre źródła podają, że była pomysłodawczynią założenia tej komórki związku. Od najmłodszych lat trenowała różne dyscypliny sportu, by ostatecznie związać się z górami – najpierw jako taterniczka, potem alpinistka, a wreszcie – himalaistka. Była orędowniczką kobiecego himalaizmu, wspierała kobiece ekspedycje i sama brała w nich udział” - podkreślono w uzasadnieniu.

Józef Wybicki

W roku 2022 przypada kilka rocznic związanych z Wybickim: 275. rocznica urodzin, 225. rocznica napisania słów „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech”, 200. rocznica śmierci oraz 95. rocznica ustanowienia pieśni „Jeszcze Polska nie zginęła” hymnem narodowym. Józef Wybicki to jeden z najważniejszych działaczy politycznych polskiego Oświecenia.

Polski Romantyzm

Wybór okresu literackiego, jakim jest romantyzm wiąże się z 200. rocznicą opublikowania w Wilnie dzieła „Ballady i romanse” Adama Mickiewicza. Tomik ten uważa się za początek polskiego romantyzmu. „To romantyzm przyniósł genialne dokonania w literaturze Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego, w muzyce Fryderyka Chopina i Stanisława Moniuszki, w malarstwie Piotra Michałowskiego i Jana Matejki. Byli artystami polskimi, a jednocześnie światowymi ukazującymi wartości polskie w ich uniwersalnym kontekście” – czytamy w uzasadnieniu uchwały.

Rok Botaniki

Senat, w 100-lecie powstania Polskiego Towarzystwa Botanicznego, podjął uchwałę o ogłoszeniu 2022 r. Rokiem Botaniki. W ten sposób Izba chce uhonorować polskich botaników i ich osiągnięcia, a także docenić cywilizacyjne znaczenie tej dziedziny nauki. „Chcemy, aby Rok Botaniki przyniósł jeszcze większe uznanie w naszym społeczeństwie dla roli nauki, w szczególności botaniki, oraz jej wkładu w rozwój gospodarki i wpływu na nasze życie codzienne” – napisali senatorowie. W uchwale przypominają postaci polskich badaczy: Michała Hieronima Leszczyca-Sumińskiego, który pierwszy na świecie opisał cykl rozwojowy paproci, Antoniego Rehmana – pioniera badań roślinności Afryki Południowej czy Edwarda Strasburgera – twórcę podstaw współczesnej cytologii roślin. Senatorowie przypominają także, że wkrótce po odzyskaniu przez nasz kraj niepodległości powołano Polskie Towarzystwo Botaniczne; pierwszy zjazd odbył się 9–10 kwietnia 1922 r. „Docenienie wielkiej roli Towarzystwa w badaniach naukowych, działaniach chroniących przed zapomnieniem dorobek i historię polskiej botaniki, a także w upowszechnianiu wiedzy o tej szczególnej części przyrody ze wszech miar zasługuje na wyróżnienie” – czytamy w uchwale.

Skorzystała ze źródeł internetowych i przygotowała dla naszych uczniów, słuchaczy i nie tylko...

Elżbieta Misiak-Gancarz